

Sportondernemers

Een selectie uit de Monitor Sport en corona IV – De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector.

Ine Pulles

Peter van Eldert

Hugo van der Poel

Oplegger hoofdstuk 4 – Sportondernemers

Dit document bevat het hoofdstuk ‘Sportondernemers’ uit de Monitor Sport en corona IV - De gevolgen van de coronamaatregelen voor de sportsector. Dit losse hoofdstuk is geschikt voor wie specifiek geïnteresseerd is in de gevolgen van de coronamaatregelen voor sportondernemers. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het klanten- en personeelsbestand, de financiële situatie en verwachtingen voor de toekomst van sportondernemers. Dit document is geen zelfstandige rapportage, maar een selectie uit de Monitor Sport en corona IV, ter bevordering van de leesbaarheid en het gebruiksgemak. De gehele rapportage is [hier](#) te vinden. De managementsamenvatting van het rapport is [hier](#) te vinden.

Achtergrond Monitor Sport en corona IV

In de Monitor Sport en corona IV worden de data en kennis gebundeld over de gevolgen van de coronamaatregelen voor de sportsector die in oktober 2021 beschikbaar zijn. We brengen de gevolgen van de coronamaatregelen voor het sport- en beweggedrag en voor de organisatie en financiering van de sport in Nederland in beeld. Daarbij gaat de aandacht uit naar sportverenigingen, sportondernemers, de ondersteuningsstructuur, topsport, sportevenementen en betaald voetbal. De nadruk ligt op nieuwe data en kennis sinds juni 2021. Wat tot dan bekend was, is gepubliceerd in de eerste drie uitgaven van de Monitor Sport en corona. De eerste drie monitoren Sport en corona¹² zijn respectievelijk begin juli 2020, eind november 2020 en juni 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd.

De Monitor Sport en corona IV, uitgevoerd door het Mulier Instituut, is de vierde overzichtsstudie in een serie monitors vanuit het kennisconsortium Sport en corona. In dit consortium hebben het Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport & Bewegen op verzoek van de uitvoeringsalliantie van het Nationaal Sportakkoord (ministerie van VWS, Vereniging Sport en Gemeenten en NOC*NSF) hun krachten gebundeld. Met als belangrijkste opdracht voor het Mulier Instituut om de gevolgen van de coronamaatregelen voor de sport te monitoren. Kenniscentrum Sport & Bewegen heeft het platform www.sportencorona.nl ontwikkeld om de beschikbare kennis, data en praktijkvoorbeelden te delen.

¹ Poel, H. van der & Pulles, I. (red.) (2020). [Monitor Sport en corona. De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector](#). Utrecht: Mulier Instituut.

² Poel, H. van der, Nafzger, P. & Eldert, P. van (red.) (2020). [Monitor Sport en corona II. De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector](#). Utrecht: Mulier Instituut.

4. Sportondernemers

Johan Steenbergen, Rutger de Kwaasteniet en Peter van Eldert

Dit hoofdstuk gaat over de gevolgen van de coronacrisis voor ondernemende sportaanbieders in Nederland in de periode van medio mei 2021 tot en met september 2021. We geven eerst een algemeen beeld van de ondernemende sportaanbieders, om vervolgens wat uitvoeriger stil te staan bij de fitnessbranche.

Samenvatting en conclusie

Op basis van een peiling onder ondernemende sportaanbieders in september 2021 wordt een algemeen beeld geschetst over de gevolgen van de coronacrisis in het eerste halfjaar van 2021. Door een beperkte respons en een scheve verdeling binnen de respons geven de resultaten een indicatie van de daadwerkelijke ontwikkelingen.

Het klantenbestand van de sportondernemers is afgenomen. Weliswaar is er een verschil naar type aanbieder, met name binnensport versus buitensport, maar het algehele beeld is dat een afname van het klantenbestand aanzienlijk vaker voorkomt dan een toename. Daarnaast heeft de helft van de sportondernemers te maken met een personeelstekort en ervaart de helft van alle sportondernemers problemen met het aantrekken van nieuw personeel. De financiële situatie van ondernemende sportaanbieders geeft een gematigd positief beeld. Bijna twee op de drie sportondernemers zien de eigen onderneming als gezond. Onder binnensportaanbieders is het oordeel over de financiële situatie minder positief.

Een groot deel (41%) van de sportondernemers heeft in 2020 en 2021 gebruik gemaakt van de financiële steunmaatregelen van de overheid. De helft van de sportondernemers verwacht niet in problemen te komen nu de overheid deze steunmaatregelen heeft stopgezet. De verwachtingen voor de toekomst worden door de sportondernemers in september 2021 toch vooral als positief aangemerkt. Zo beschouwt de meerderheid de eigen onderneming als voldoende veerkrachtig.

De fitnessbranche heeft in vergelijking met net voor de uitbraak van het coronavirus bijna een kwart van de leden verloren. Het te incasseren incassobedrag lag in juli 2021 voor een groot deel van de sportondernemers lager dan in januari 2021. Wel lijkt er in vergelijking met een jaar geleden wat herstel qua omzet: deze is zo'n 15 procent hoger. Toch is de omzet in juni 2021 nog zo'n 25 procent lager dan in oktober 2019. Om te overleven hebben fitnessondernemers de kosten teruggebracht door op het eigen inkomen te bezuinigen (69%), zelf meer uren te gaan werken (61%), te bezuinigen op personeel en aanpassingen in de huur te regelen. Daarnaast hebben ze gebruik gemaakt van een aantal steunmaatregelen, zoals de NOW- en de TVL-regeling. Niet iedereen kwam voor zo'n regeling in aanmerking: 50 procent van de fitnessondernemers die geen gebruik hebben gemaakt van de steun geeft aan dat het verlies aan omzet hiervoor te beperkt was.

Een voorzichtige conclusie is dat de weg is ingezet naar een licht herstel van de financiële situatie en de sportondernemers in september 2021 gematigd positief naar de (nabije) toekomst kijken. Dit geldt overigens niet voor alle typen aanbieders, de binnensportaanbieders lijken er minder goed voor te staan dan de aanbieders van buitensport. In de (nabije) toekomst zal moeten blijken wat de invoering van het coronatoegangsbewijs betekent voor de sportondernemers. Daarnaast zullen de sportondernemers nog geconfronteerd worden met gevolgschade, waaronder het voldoen aan uitgestelde betalingsverplichtingen.

4.1 Sportondernemers in vogelvlucht

Onder het aanbod van sportondernemers scharen wij aanbieders met een winstoogmerk of commercieel verdienmodel. Een groot deel van deze sportondernemers is aangesloten bij brancheorganisaties, maar dit verschilt per branche. De verschillende brancheorganisaties hebben zich verenigd in een samenwerkingsverband: het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS). Bij het POS zijn eind 2021 de volgende ondernemende sportaanbieders aangesloten:

1. Airsoftcentra
2. Biljartcentra
3. Budosportscholen
4. Buitensportbedrijven
5. Dansscholen
6. Fitnesscentra
7. Golfbanen
8. Hippische sportcentra
9. Klim- en bergsportcentra
10. Skatecentra
11. Ski indoorcentra
12. Squashcentra
13. Vechtsportcentra
14. Watersportcentra
15. Yogacentra
16. Zwembaden

Tabel B3.1 (bijlage 3) bevat een overzicht van deze sectoren met daarbij enkele kerncijfers.³ Volgens schattingen van het POS vertegenwoordigen de verschillende categorieën samen ruim 13.000 bedrijven, waar bijna 117.000 medewerkers werken.⁴ Het totale aantal lidmaatschappen bij sportondernemers is vergelijkbaar met dat van lidmaatschappen bij sportverenigingen. In 2018 was 23 procent van de Nederlandse bevolking (6 jaar en ouder) lid bij een commerciële sportaanbieder.⁵ Daarnaast hebben sportondernemers niet alleen te maken met leden, maar ook met ongebonden sporters, bijvoorbeeld mensen die een kaartje kopen in een zwembad en huurders van zwembaden, maneges, golfbanen en squashbanen.

Bevraging onder leden van het POS en NL Actief

Om inzicht te krijgen in de gevolgen van de coronacrisis heeft het Mulier Instituut, in samenwerking met het POS, een vragenlijst samengesteld die via de brancheorganisaties onder de aangesloten sportondernemers is uitgezet. Deze vragenlijst is een voortzetting van de uitvraag die eerder is gedaan in het voorjaar van 2021. De vragenlijst stond uit in een drukke periode voor de sportondernemers (eind september 2021), waardoor niet alle branches hebben deelgenomen. De respons is lager uitgevallen dan de vorige peiling in het voorjaar van 2021 (n=90).

³ Enkele sectoren zijn wat uitgebreider beschreven in de eerste Monitor Sport en corona.

⁴ Op basis van de indeling naar typen bedrijven en de schattingen van brancheorganisaties is de verwachting dat sommige categorieën bedrijven overlap met elkaar vertonen, waaronder in aantal bedrijven en aantal medewerkers.

⁵ RIVM (2021). [Kernindicatoren/clublidmaatschap](#). Geraadpleegd op 2 juni 2021.

De resultaten geven dus een indicatie van de gevolgen van de coronacrisis en een globaal beeld van de sportondernemers. Wel zijn er verschillen tussen de verschillende branches. Om hiervoor enigszins te corrigeren hanteren we een weegfactor aan de hand van het totale aantal bedrijven per branche volgens cijfers van het POS (zie bijlage 3). In tabel 4.1 wordt de respons na opschonen van de resultaten weergegeven zoals die gelden voor de POS-vragenlijst. Naast de vragenlijst die onder het POS is uitgezet, heeft ook NL Actief onder haar leden een vragenlijst uitgezet. Ook hier was de respons niet al te hoog (n= 89).

Tabel 4.1 Responsoverzicht van de POS-vragenlijst in september 2021

Branche	Aantal respondenten
Biljart-, snooker- en/of poolzalen	5
Buitensportbedrijven	2
Golfbanen	22
Hippische sportcentra	27
Squashcentra	6
Watersportcentra	4
(Commerciële) zwembaden	11
Zwemscholen	13
Totaal	90

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

4.2 Algemeen beeld van de sportondernemer

Beperkende maatregelen

De veerkracht van sportondernemers is vanaf de start van de coronacrisis behoorlijk op de proef gesteld. Sportondernemers moesten vanwege de beperkende coronamaatregelen vrijwel per direct stoppen. De dienstverlening moest worden afgeslankt en in de meeste gevallen zelfs gestaakt, met als gevolg omzet- en inkomensverlies en verlies van personeel voor veel sportondernemers. Ook in het voorjaar van 2021 waren nog veel deuren gesloten of moest men naar alternatieven zoeken, maar vanaf mei 2021 werden veel beperkende maatregelen vanuit de overheid weer versoepeld.

In de periode vanaf mei 2021 zijn tal van versoepelingen doorgevoerd. Deze hebben bijvoorbeeld betrekking op de grootte van de groepen die toegelaten mogen worden, langere openstelling van de accommodatie en het loslaten van de anderhalvemeterregel en de mondkapjesplicht in binnenruimtes. Met ingang van 6 november heeft de georganiseerde binnensport te maken met het coronatoegangsbewijs. Voor een overzicht van de coronamaatregelen zie tabel 1.1 en tabel B1.1.

Gevolgen coronacrisis

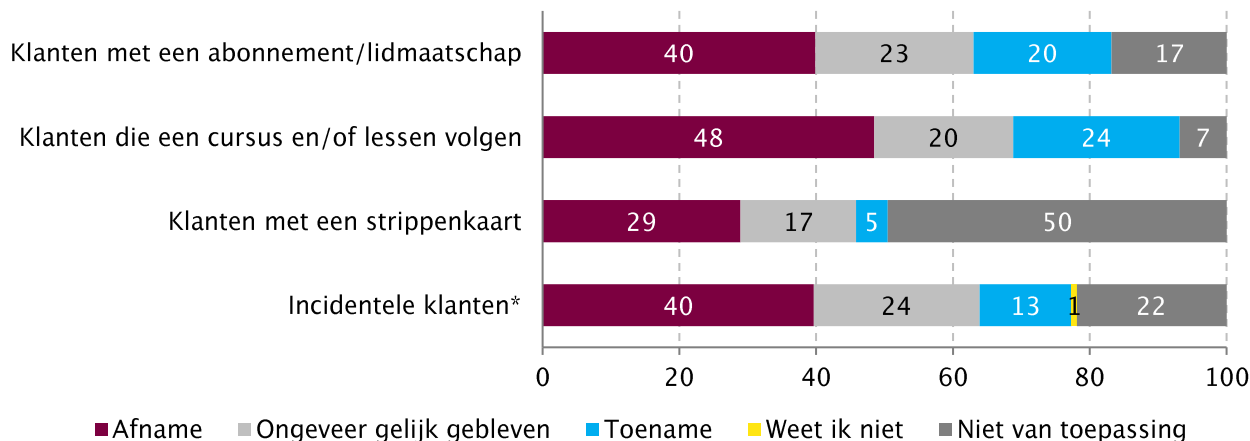
Klanten- en personeelsbestand

De coronacrisis heeft haar weerslag gehad op het klantenbestand van de ondernemende sportaanbieders. Voor klanten met een abonnement en/of lidmaatschap neemt 40 procent van de ondernemende sportaanbieders een afname waar (figuur 4.1). Bij 23 procent van de sportondernemers bleef dit aantal gelijk en 20 procent zag het aantal klanten met een abonnement/lidmaatschap toenemen.

Een nog hoger percentage (48%) van de ondernemende sportaanbieders zag het aantal klanten dat een cursus en/of les volgt afnemen. 20 procent dit aantal ongeveer gelijk blijven en een iets hoger percentage (24%) zag dit type klanten juist toenemen. 29 procent van de ondernemende sportaanbieders zag een

afname van het aantal verkochte strippenkaarten. 17 procent van de sportondernemers zag dit aantal gelijk blijven en slechts 5 procent zag een toename. Het aantal incidentele klanten nam voor 40 procent van de sportondernemers af. Voor 24 procent bleef het gelijk en 13 procent zag een toename.

Figuur 4.1 Verandering in het klantenbestand volgens sportondernemers tussen januari 2021 en september 2021, naar type klanten (in gewogen procenten, n=90)

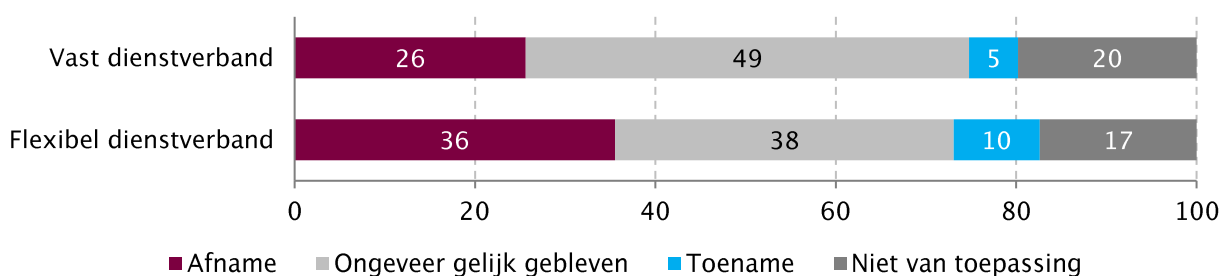


Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

* Zonder abonnement of lidmaatschap.

Kijkend naar de verandering in het personeelsbestand tussen januari en september 2021 is voor ongeveer de helft (49%) van de sportondernemers het aantal medewerkers met een vast dienstverband gelijk gebleven (figuur 4.2). Voor iets meer dan een kwart (26%) is dit afgenomen en voor slechts 5 procent van de ondernemers is het aantal medewerkers in vaste dienst toegenomen. Bij flexibele dienstverbanden liggen de percentages iets anders. Iets meer dan een derde (36%) van de sportondernemers ziet een afname van het aantal medewerkers met een flexibel contract. Bij 38 procent is het aantal flexibele aanstellingen gelijk gebleven en bij één op de tien (10%) sportondernemers is dit aantal toegenomen.

Figuur 4.2 Verandering in het personeelsbestand van sportondernemers tussen januari 2021 en september 2021, naar type dienstverband (in gewogen procenten, n=90)

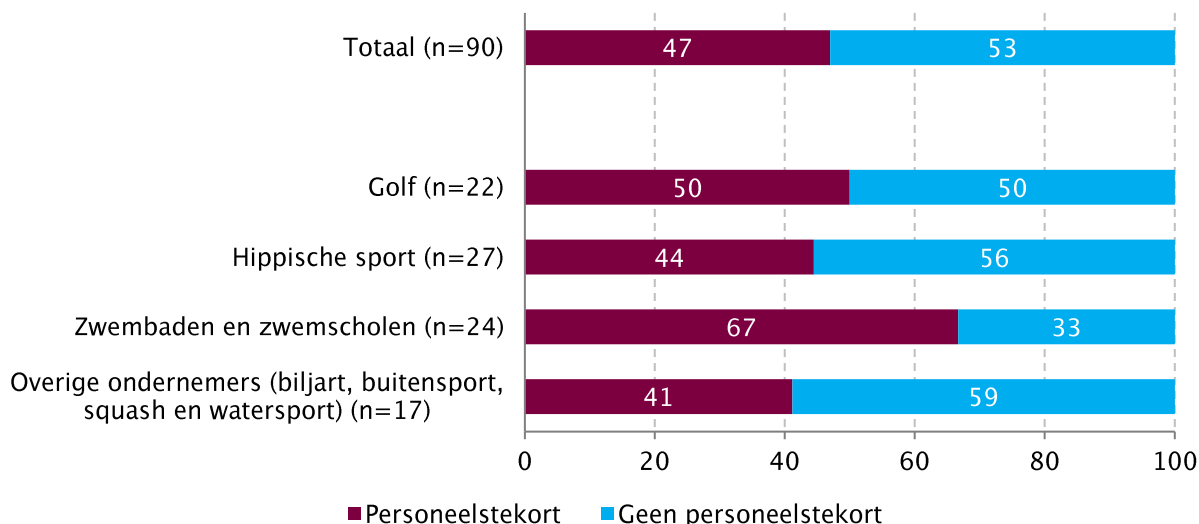


Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

Doordat de meeste sportondernemers in de zomer de deuren weer konden openen, is de vraag naar arbeidskrachten mogelijk toegenomen. Het kan echter zijn dat deze arbeidskrachten niet beschikbaar zijn. De mogelijkheid bestaat dat medewerkers tijdens de sluiting van de sport de sector hebben verlaten

om in een andere sector te gaan werken. Gezien de landelijke spanning op de arbeidsmarkt⁶, is het lastig om deze arbeidskrachten opnieuw aan te trekken. Bijna de helft van de sportondernemers (47%) heeft in september 2021 te maken met een tekort aan personeel (figuur 4.3). In de branches golf en hippische sport is dit respectievelijk 50 procent en 44 procent. Voor zwembaden en zwemscholen ligt dit percentage aanzienlijk hoger: daar kampt ongeveer twee derde van de ondernemers (67%) met een tekort aan personeel. Binnen de groep ‘overige sportondernemers’ (biljart, buitensport, squash en watersport) hebben vier op de tien (41%) te kampen met personeelstekorten.

Figuur 4.3 Aandeel sportondernemers dat in september 2021 kampt met een personeelstekort, met uitsplitsing naar type branche (in gewogen procenten, n=90)

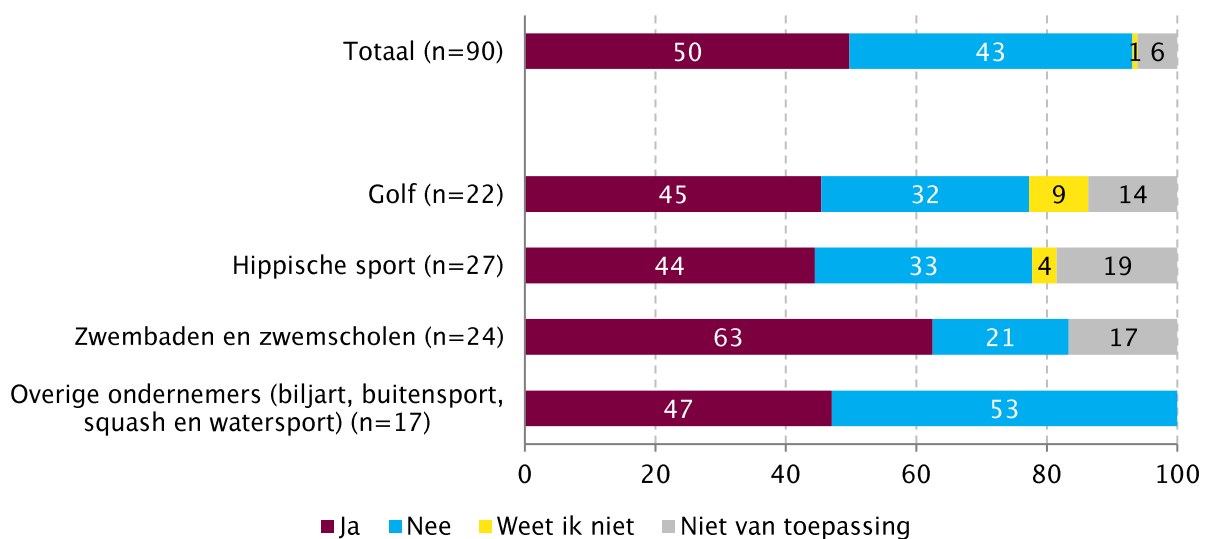


Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

Dit personeelstekort is naar verwachting niet eenvoudig op te lossen. Op dit moment (september 2021) ervaart namelijk 50 procent van de ondernemers problemen bij het aantrekken van nieuwe arbeidskrachten (figuur 4.4). Onder golfondernemers (45%) en in de hippische sport (44%) is het aantrekken van personeel een iets minder groot probleem dan voor zwembaden en sportscholen. Daar hebben meer dan zes op de tien ondernemers (63%) problemen met het aantrekken van personeel.

⁶ CBS (2021, 17 augustus). [Meer vacatures dan werklozen in tweede kwartaal.](#)

Figuur 4.4 Aandeel sportondernemers dat in september 2021 problemen ervaart bij het aantrekken van nieuwe arbeidskrachten, met uitsplitsing naar type branche (in gewogen procenten, n=90)



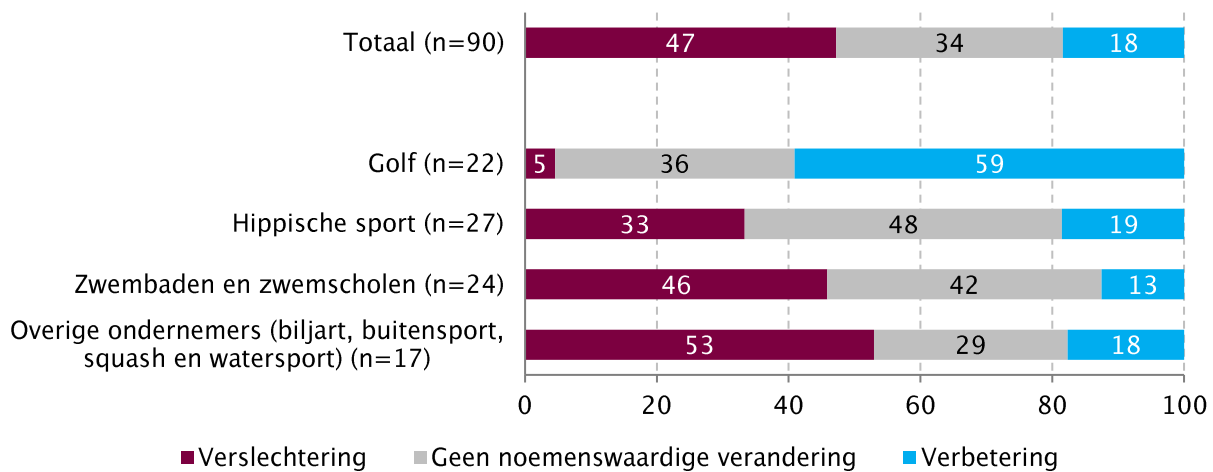
Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

Financiële situatie

De coronamaatregelen en het (tijdelijk) sluiten van de sportaccommodatie hebben, zo blijkt uit eerdere metingen, financiële gevolgen voor de sportonderneming. We schetsen hier hoe de sportondernemers dit in september 2021 inschatten. In de eerste helft van 2021 is de financiële situatie voor bijna de helft (47%) van de ondernemingen slechter geworden in vergelijking met het einde van 2020 (figuur 4.5). Bij ongeveer één op de drie (34%) is er geen noemenswaardig verschil en voor bijna één op de vijf (18%) is de financiële situatie verbeterd.

Van de golfondernemers geldt voor slechts 5 procent dat de financiële situatie in de eerste helft van 2021 slechter is dan aan het einde van 2020. Bij 59 procent van de golfondernemers is sprake van een verbetering. Binnen de hippische sport is voor 33 procent van de ondernemers sprake van een verslechtering, voor ongeveer de helft (48%) is er geen noemenswaardig verschil en bij 19 procent is er een verbetering. Van de zwembaden en zwemscholen is voor 46 procent sprake is van een verslechtering, ziet 42 procent geen noemenswaardig verschil en ziet 13 procent een verbetering.

Figuur 4.5 Verandering in de financiële situatie van ondernemingen in de eerste helft van 2021 vergeleken met eind 2020, met uitsplitsing naar type branche (in gewogen procenten, n=90)

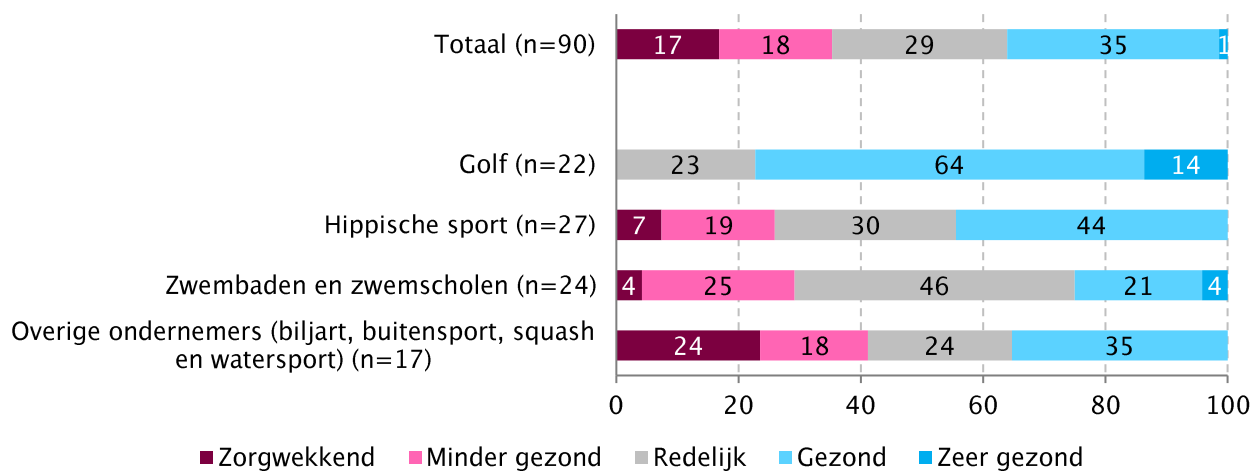


Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021

Van de ervaren financiële situatie (in september 2021) ontstaat een gematigd positief beeld. In totaal beschrijft 36 procent van de ondernemende sportaanbieders de huidige financiële situatie als gezond (35%) of zelfs zeer gezond (1%; figuur 4.6). 29 procent ervaart de huidige financiële situatie als redelijk. Toch is iets meer dan één op de drie sportondernemers minder positief over de financiële situatie. 18 procent schat de huidige financiële situatie in als minder gezond en voor 17 procent geldt zelfs dat de financiële situatie zorgwekkend is.

Van de golfondernemers geeft maar liefst 78 procent aan gezond (64%) of zeer gezond (14%) te zijn. Binnen de hippische sport geeft 44 procent aan dat de huidige financiële situatie gezond is, maar ervaart 26 procent deze als minder gezond (19%) of zorgwekkend (7%). Een soortgelijk beeld zien we binnen de zwembadbranche: 25 procent ervaart de financiële situatie als minder gezond en 4 procent als zorgwekkend. Onder de overige ondernemers (biljart, buitensport, squash en watersport) zijn de percentages aanmerkelijk minder positief: 18 procent vindt de huidige financiële situatie minder gezond en bijna een kwart (24%) vindt deze zorgwekkend.

Figuur 4.6 Beschrijving van de huidige financiële situatie van de onderneming van sportondernemers, met uitsplitsing naar type branche, peilmoment september 2021 (in gewogen procenten, n=90)



Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

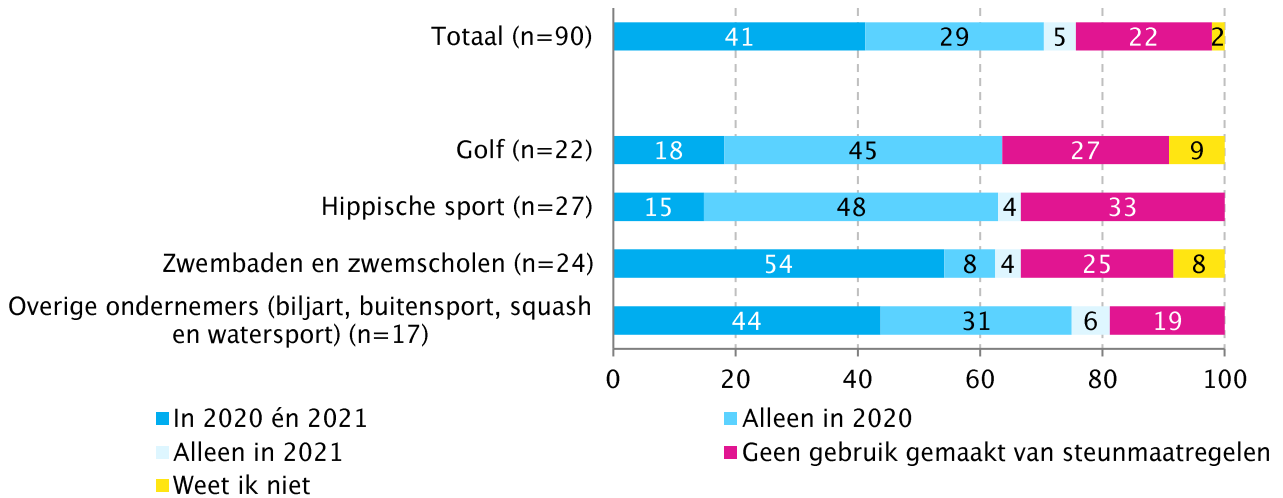
Van de sportondernemers heeft 41 procent in zowel 2020 als 2021 gebruik gemaakt van de financiële steunmaatregelen van de overheid (figuur 4.7). 29 procent heeft dit alleen gedaan in 2020 en slechts 5 procent alleen in 2021. 22 procent heeft geen financiële steunmaatregelen van de overheid gebruikt.

Per branche verschillen de percentages iets. Van de golfondernemers heeft 18 procent zowel in 2020 als in 2021 gebruik gemaakt van de financiële steunmaatregelen. Een aanmerkelijk groter deel (45%) van de golfondernemers heeft dit alleen in 2020 gedaan. Iets meer dan een kwart (27%) gebruikte geen financiële steunmaatregelen. Voor de hippische sport komt het beeld nagenoeg overeen met dat van de golf. 15 procent kreeg zowel in 2020 als in 2021 financiële steun vanuit de overheid en bijna de helft (48%) alleen in 2020. Een geringe hoeveelheid ondernemers uit de hippische sport (4%) maakte alleen in 2021 gebruik van de financiële steunmaatregelen. Een derde (33%) van de ondernemers uit de hippische sport maakte geen gebruik van steunmaatregelen.

Voor sportondernemers uit de zwembranche is het beeld geheel anders. Van de zwembaden en zwemscholen maakte 54 procent in zowel 2020 als 2021 gebruik van financiële steunmaatregelen en een aanmerkelijk kleiner deel alleen in 2020 (8%) of 2021 (4%; figuur 4.7). Een kwart van de zwembaden en zwemscholen (25%) maakte in het geheel geen gebruik van de financiële steunmaatregelen.

Van de overige sportondernemers (biljart, buitensport, squash en watersport) heeft 44 procent zowel in 2020 als in 2021 gebruik gemaakt van financiële steunmaatregelen. 31 procent deed dit alleen in 2020 en 6 procent alleen in 2021. 19 procent heeft geen gebruik gemaakt van financiële steunmaatregelen. Binnen de zwembadbranche (58%) en bij overige ondernemers (50%) wordt in 2021 dus nog relatief veel gebruik gemaakt van de financiële steunmaatregelen in vergelijking met de golfbranche en hippische sport.

Figuur 4.7 Aandeel sportondernemers dat gebruik heeft gemaakt van de financiële steunmaatregelen van de overheid in 2020 en 2021, met uitsplitsing naar type branche (in gewogen procenten, n=90)

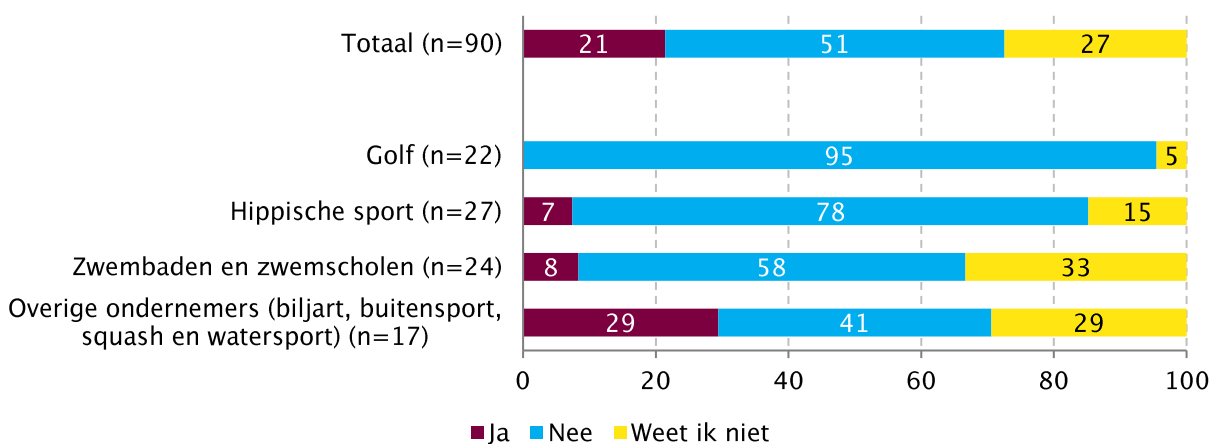


Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

De financiële steunmaatregelen van de overheid zijn gestopt per 1 oktober 2021. Van de sportondernemers verwacht iets meer dan de helft (51%) dat ze hierdoor niet in problemen komen (figuur 4.8). Eén op de vijf (21%) is daarentegen minder positief en ziet zichzelf wel in financiële problemen komen. Iets meer dan een kwart (27%) heeft geen idee of ze in de problemen komen.

Vrijwel alle golfondernemers (95%) denken niet in problemen te komen als financiële steunmaatregelen worden stopgezet. Ook een hoog percentage ondernemers uit de hippische sport (78%) verwacht niet in de problemen te komen, maar hier geeft ook 7 procent aan dat ze wel in problemen komen. Van de zwembaden en zwemscholen denkt 8 procent in de problemen te komen als de financiële maatregelen stoppen en verwachten meer dan zes op de tien (68%) dit niet. Wat hier opvalt is dat één op de drie (33%) het niet weet. Van de overige sportondernemers uit biljart, buitensport, squash en watersport zijn de percentages wat meer gelijk verdeeld. 29 procent komt in de problemen als de financiële maatregelen stoppen, 41 procent verwacht dit niet en 29 procent verkeert in het ongewisse.

Figuur 4.8 Aandeel sportondernemers dat financieel in de problemen verwacht te komen doordat de financiële steunmaatregelen van de overheid per 1 oktober 2021 zijn stopgezet, met uitsplitsing naar type branche (in gewogen procenten, n=90)

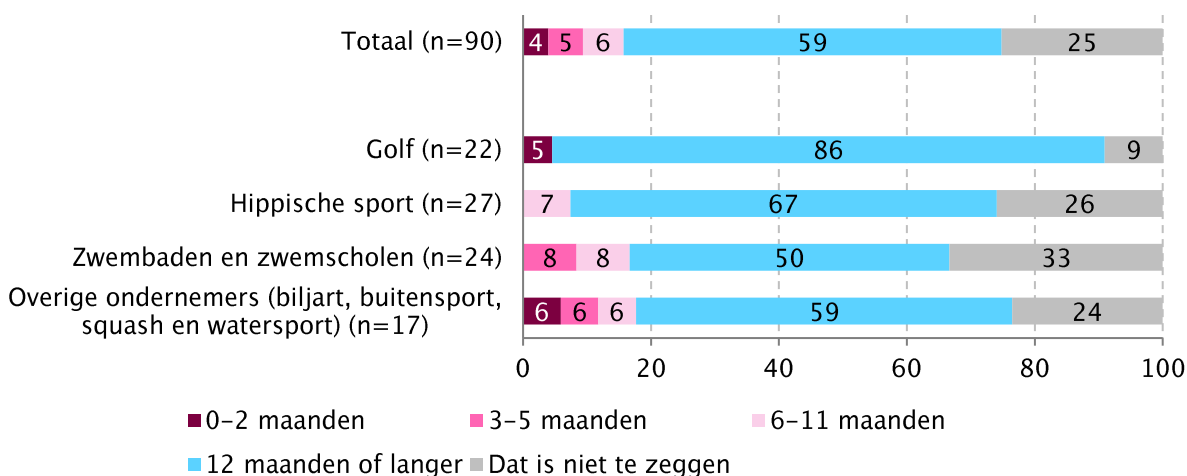


Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

De blik vooruit

Hoe zien de ondernemende sportaanbieders de nabije toekomst? 59 procent van de sportondernemers geeft, op basis van de financiële situatie in september 2021, aan de continuïteit van de onderneming nog twaalf maanden of langer te kunnen handhaven (figuur 4.9). Voor 25 procent van de sportondernemers is dit lastig in te schatten. Slechts een enkele sportondernemer (4%) verwacht de continuïteit nul tot twee maanden te kunnen waarborgen en ongeveer eenzelfde percentage (5%) denkt dat de onderneming het nog zes tot elf maanden kan uithouden. Kijken we naar de verschillen tussen ondernemende sportaanbieders, dan valt op dat de verwachting de continuïteit twaalf maanden of langer te kunnen waarborgen bij golf het hoogst is (86%) en binnen de zwembadbranche het laagst (50%).

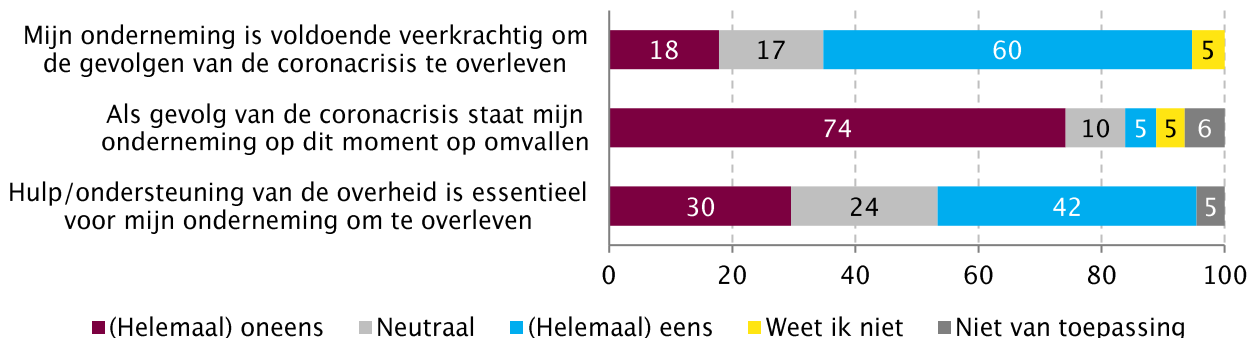
Figuur 4.9 Termijn waarop sportondernemers de continuïteit van de onderneming verwachten te kunnen waarborgen, met uitsplitsing naar type branche, peilmoment september 2021 (in gewogen procenten, n=90)



Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

In figuur 4.10 is te zien dat de verwachtingen voor de toekomst, met enige voorzichtigheid, positief zijn. Met de stelling dat de onderneming voldoende veerkrachtig is om de gevolgen van de coronacrisis te overleven is 60 procent van de sportondernemers het eens. Ook is 74 procent van de sportondernemers het (helemaal) oneens met de stelling dat hun onderneming door de coronacrisis op omvallen staat. Wel is voor 42 procent van de ondernemende sportaanbieders ondersteuning door de overheid essentieel om te overleven. Voor 30 procent van de ondernemende sportaanbieders is die steun niet essentieel.

Figuur 4.10 Verwachtingen voor de toekomst volgens sportondernemers, peilmoment september 2021 (in gewogen procenten, n=90)



Bron: Mulier Instituut, vragenlijst ondernemende sportaanbieders ten tijde van corona, september 2021.

4.3 Fitnessbranche

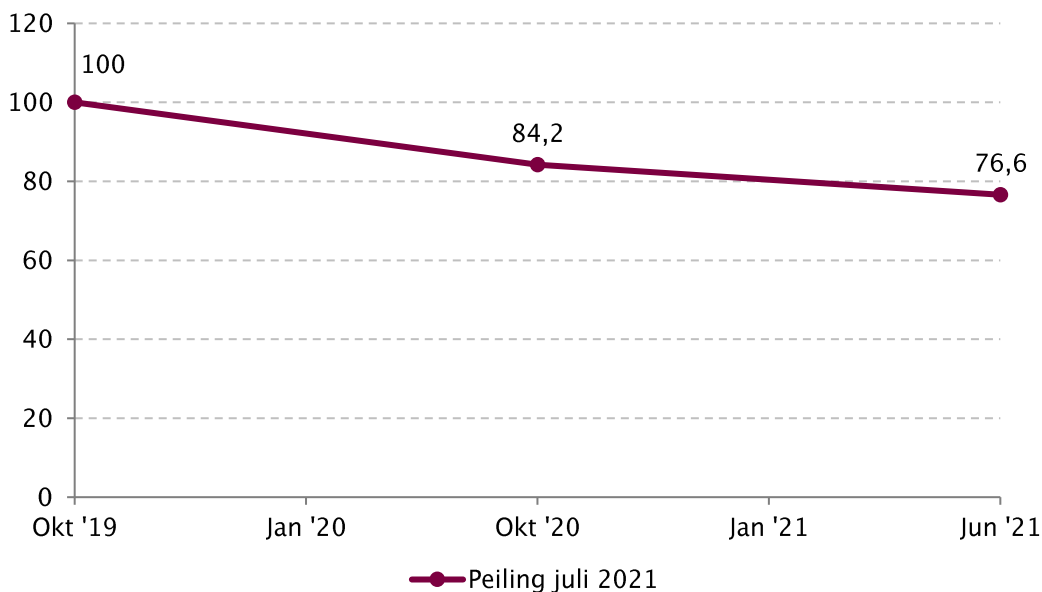
Brancheorganisatie NL Actief heeft een vragenlijst uitgezet onder haar leden (n=89). In dit deel geven we, aan de hand van de uitkomsten van deze vragenlijst, een verdiepend beeld van de fitnessbranche. Op basis van een peiling van NL Actief in juli 2021 kunnen we de ledenontwikkeling, de omzetontwikkeling, eventuele kostenbesparingen, het gebruik van steunmaatregelen en incasseringen binnen de fitnessbranche in kaart brengen.

Gevolgen coronacrisis voor de fitnessbranche

Ledentalontwikkeling

In de periode tussen oktober 2019 en oktober 2020 nam het ledenaantal gemiddeld met 15,8 procent af (figuur 4.11) en tussen oktober 2020 en juni 2021 daalde het met nog eens 7,6 procent. Door deze verdere afname kwam het ledenaantal in juni 2021 gemiddeld 23,4 procent lager uit dan in oktober 2019, net voor de uitbraak van het coronavirus. De fitnessondernemers hebben tijdens de coronacrisis dus ongeveer een kwart van hun leden verloren.

Figuur 4.11 Gemiddelde ledenontwikkeling bij fitnessondernemers aangesloten bij NL Actief, oktober 2019–juni 2021 (in indexcijfers, n=89)



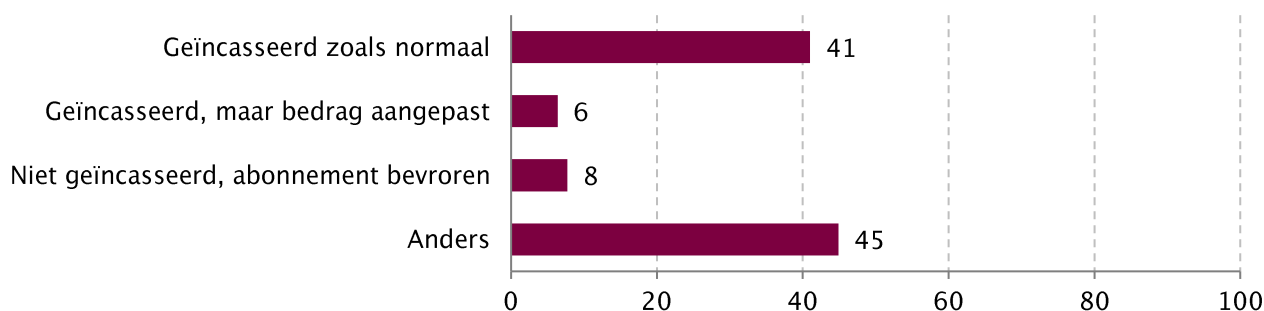
Bron: coronapeiling NL Actief, juli 2021, Bewerking: Mulier Instituut.

Incasseren abonnementsgelden en incassobedrag tijdens tweede lockdown

De inkomsten van de fitnessondernemers kwamen tijdens de tweede lockdown, van 15 december 2020 tot 19 mei 2021, niet alleen door de terugloop van leden onder druk te staan: ook de inkomsten uit de overgebleven leden liepen terug. Zo incasseerde minder dan de helft van de fitnessondernemers (41%) de abonnementsgelden zoals voor de coronacrisis (figuur 4.12). Ongeveer 6 procent incasseerde wel, maar heeft het bedrag aangepast, en 8 procent van de fitnessondernemers heeft het abonnement bevroren.

Een hoog percentage (45%) geeft aan iets anders te hebben gedaan. De antwoorden die zijn gegeven zijn te plaatsen onder de noemer 'we hebben leden eigen keuze laten maken', met enkele variaties. Sommigen boden een keuze tussen betalen, bevriezen of storneren. Andere fitnessondernemers boden leden de mogelijkheid een percentage van het abonnementsgeld te betalen: 100 procent, 75 procent, 50 procent of 0 procent.

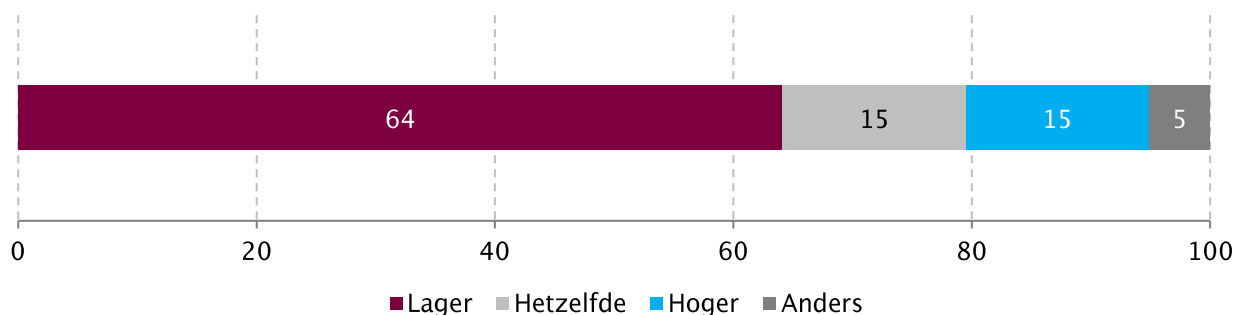
Figuur 4.12 Percentage fitnessondernemers dat tijdens tweede lockdown abonnementsgelden heeft geïncasseerd (in procenten, n=89)



Bron: coronapeiling NL Actief, juli 2021. Bewerking: Mulier Instituut

In juli 2021 incasseerde 64 procent van de fitnessondernemers een lager bedrag dan in januari 2020 (figuur 4.13). 15 procent incasseerde hetzelfde bedrag en voor 15 procent lag het te incasseren bedrag in juli 2021 hoger dan in januari 2020.

Figuur 4.13 Hoogte van het incassobedrag in juli 2021 in vergelijking met januari 2020 (in procenten, n=89)

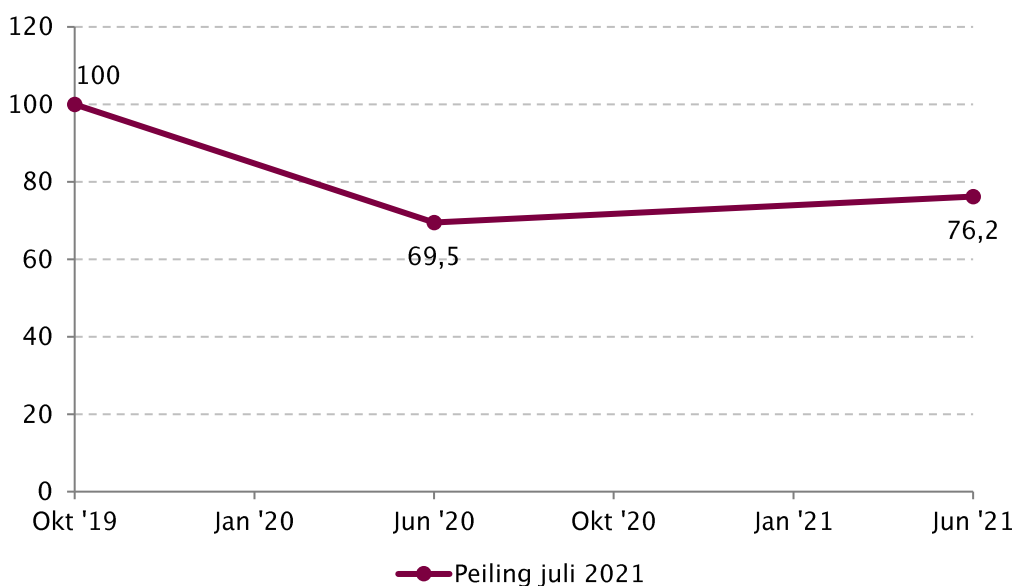


Bron: coronapeiling NL Actief, juli 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Financiële gevolgen

In de peiling van NL Actief zijn de fitnessondernemers voor de omzetontwikkeling over de afgelopen jaren gevraagd een inschatting te maken op dezelfde manier als voor de ledenontwikkeling. Voor verschillende meetmomenten moesten ze de omzet uitdrukken als percentage van de omzet in oktober 2019. In de periode van oktober 2019 tot en met juni 2020 nam de omzet met 30,5 procent af (figuur 4.14). De omzet herstelde zich in het jaar daarna (juni 2020 tot en met juni 2021) enigszins met een stijging van 15 procent (van 69,5% naar 76,2%). Aangenomen mag worden dat deze stijging zich vooral heeft ingezet vanaf medio mei 2021, toen de versoepelingen zijn doorgevoerd. Weliswaar is er de laatste tijd sprake van herstel, maar de omzet is in juni 2021 nog altijd 23,8 procent lager dan in oktober 2019, voor de coronacrisis.

Figuur 4.14 Gemiddelde omzetontwikkeling bij fitnessondernemers aangesloten bij NL Actief, oktober 2019–juni 2021 (in indexcijfers, n=89)

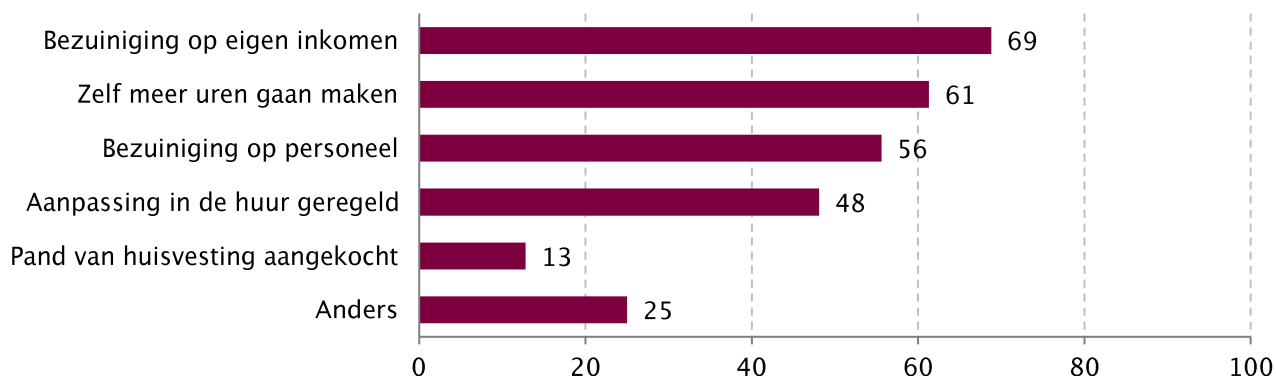


Bron: coronapeiling NL Actief, juli 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Kostenbesparing

Tijdens de lockdowns hebben fitnessondernemers, naast de steunmaatregelen, op verschillende manieren geprobeerd de kosten terug te brengen. 69 procent van de fitnessondernemers heeft zichzelf minder salaris uitgekeerd. Ook zijn veel ondernemers zelf meer gaan werken (61%) of hebben ze bezuinigd op het personeel (56%; figuur 4.15). Een aantal ondernemers heeft het pand aangekocht waarin ze zijn gehuisvest (13%). Bijna de helft (48%) heeft een huuraanpassing kunnen regelen en één op de tien hoefde geen huur te betalen tijdens de lockdowns.

Figuur 4.15 Wijze waarop fitnessondernemers hun kosten hebben teruggebracht (in procenten, n=89)



Bron: coronapeiling NL Actief, juli 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Gebruik steunmaatregelen

Ondernemers in de fitnessbranche kunnen gebruik maken van de landelijke steunmaatregelen. In hoofdstuk 8 worden deze steunmaatregelen verder beschreven. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) publiceert periodiek cijfers over het gebruik van deze steunmaatregelen en maakt hierbij een uitsplitsing naar sectoren, op basis van de SBI-sectorcodering. Aangezien fitnesscentra binnen die codering

een eigen code hebben (9313 Fitnesscentra), is voor een aantal van deze steunmaatregelen een uitsplitsing mogelijk naar fitnesscentra.

In totaal ontvingen fitnesscentra tot en met 31 augustus 2021 zo'n 91 miljoen euro steun vanuit de NOW-regelingen (bijlage 4). Daarvan kwam 27 miljoen euro vanuit de NOW 1.0 (675 aanvragen), 13 miljoen euro vanuit NOW 2.0 (355 aanvragen), 9 miljoen euro vanuit NOW 3.1 (400 aanvragen) en 23 miljoen euro vanuit NOW 3.2 (525 aanvragen). De registraties voor de NOW 3.3 waren op het peilmoment van 31 augustus 2021 nog niet compleet, maar de tussenstand van deze regeling voor de fitnesscentra stond op 18 miljoen euro (395 aanvragen). De NOW 4.0 stond op het peilmoment nog open, waardoor hiervoor enkel voorlopige cijfers beschikbaar zijn. Per 31 augustus 2021 stond de tussenstand voor deze regeling op 1 miljoen euro (90 aanvragen), maar dit zal naar verwachting hoger uitvallen als de regeling is afgesloten.

Van de TOGS-regeling maakten 1.431 fitnesscentra gebruik, voor een totaalbedrag van 5,7 miljoen euro (bijlage 4). De daaropvolgende TVL-regeling zorgde tot en met 28 februari 2021 in totaal voor 9 miljoen euro steun voor de fitnesscentra. Van TVL-1 en TVL Q4 2020 werd voor respectievelijk 4 en 2 miljoen euro steun aangevraagd, terwijl van TVL Q1 2021 voor 14 miljoen euro werd aangevraagd. Net als voor NOW 3.3 waren de registraties voor TVL Q2 2021 op het peilmoment van 31 augustus 2021 nog niet compleet. De tussenstand stond voor deze regeling op 6 miljoen euro (330 aanvragen).

Over de meest recente NOW- en TVL-regelingen is in de peiling van NL Actief in juli in voorkomend geval gevraagd waarom fitnessondernemers geen aanvraag hadden gedaan. Voor alle bevroegde regelingen gaf meer dan de helft aan dat dit kwam doordat de onderneming niet genoeg omzetverlies had geleden om ervoor in aanmerking te komen. Dit is een positief signaal: het impliceert immers dat de omzetsderving voor deze ondernemers enigszins beperkt was in de periode waarvoor de steunmaatregel gold.



Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl